

Rondom de kerkdiensten

ds. Arjan van Lagen

Terugblik

De maand oktober is wat de kerkdiensten betreft een "rustige" maand, dat wil zeggen in vergelijking tot de diensten in de maand september. De eerste zondag was wel een gewone dienst maar met een gastvoorganger van een van onze medebewoners. Wij hadden pastor Frans Mulders als gastprediker. We hebben goede berichten over deze dienst gekregen.

En toen kwam de startzondag met een gezamenlijke dienst van Schrift en Tafel samen met PERKI. Het was een mooie dienst, maar duurde eigenlijk te lang. Dat is vooral vervelend voor onze vrienden van de RK-parochie. De parochie is altijd zeer coulant als bij hen bekend is dat we een bijzondere dienst hebben. Ook deze keer hebben de mensen met begrip gereageerd. Waarvoor zeer onze dank!

Het is ook als vervelend ervaren door sommigen van onze gemeente. De gedachte dat we de dienst van de parochie ophouden, maakt dat ze met kromme tenen zitten en de dienst nauwelijks nog kunnen volgen. Misschien is het voor hen goed om te weten dat de parochie altijd van te voren weet van een bijzondere dienst. U hoeft zich niet al te zeer zorgen te maken.

Op zondag 17 september werd de doop bediend aan Nynke Maria Meijer, dochter van Ilse Broeksma en René Meijer, zusje van Stijn en Justa. Het was een dienst met veel gasten zodat we een volle dienst hadden en dat maakte de dienst alleen maar meer intens.

Vanaf deze plaats wensen wij René en Ilse, de dopeling, Nynke en Stijn en Justa alle goeds en vrede toe voor hen allen samen.

En de laatste zondag van de maand september zal een oecumenische vredesdienst zijn samen met de RK-parochie. Ook een bijzondere dienst, zo aan het einde van de zomer.

Vooruitblik

De diensten in de herfstmaand oktober zijn merendeels gewone zondagse diensten. Maar wat heet "gewoon", elke zondagse dienst is toch ook weer buitengewoon. Het is het kloppend hart van onze gemeente. Zo komen we samen om ons te laten scholen in de Schriften. In die zin staan we als Protestantse Gemeente voluit in de Reformatorische traditie.

De zondagse eredienst mag dan het kloppend hart zijn van onze gemeente, ook de vorming en toerusting horen daar bij. Juist in deze maand beginnen er allerlei andere activiteiten, zoals verschillende kringen en leerhuizen. U bent daarover reeds geïnformeerd in het septembernummer van Opnieuw en elders in dit blad zult u meer informatie aantreffen.

Wij wensen u allen - met name hen die aan huis gebonden zijn - alle goeds.

Overdenking

31 oktober Hervormingsdag

Annie Vis

Hij had gestudeerd aan de hervormingsgezinde Latijnse school in Harderwijk en zeer waarschijnlijk ook aan die van Amersfoort, deze kerkhervormer van eigen bodem, Joan Gerritsz. Verstege was zijn naam. In 1544 werd hij pastoor in Garderen, in de kerk waar hij als kind was gedoopt.

Na bestudering van de geschriften van Luther en Zwingli begint hij in hun geest te preken. Dat gaat zes jaar goed, daar in het afgelegen dorp in het midden van de Veluwe.

Dan gebeurt wat niet kon uitblijven: op Oudejaarsavond in het jaar 1549 wordt hij gearresteerd door twee gerechtsdienaren, die hem naar Arnhem brengen, om daar door de inquisitie ondervraagd te worden. Niet bestand tegen de druk die op hem wordt uitgeoefend, gaat hij door de knieën en herroept hij wat hij op de kansel had verkondigd. Vervolgens wordt hij tot levenslange gevangenisstraf veroordeeld en opgesloten in de toren van het kasteel Hattem. Met daarbij de opdracht net zoveel vóór de paus te schrijven als hij in het verleden tégen hem geschreven had. Dit gebeurde echter niet. Maar toch wordt hij twee jaar later onder borgtocht, met daaraan verbonden huisarrest, uit de toren vrijgelaten. Niet veel later krijgt hij toestemming uit Hattem te vertrekken onder de voorwaarde binnen veertien dagen in Leuven te zijn om daar aan de universiteit de rooms-katholieke theologie te bestuderen.

Omdat hem daar blijkt dat hij ook dan onder curatele zal staan wat betreft zijn doen en laten, besluit hij reeds na drie dagen in stilte te vertrekken. In Straatsburg aangekomen schrijft hij het boek waarin hij zijn herroeping - door hemzelf een zondige herroeping genoemd - weer ongedaan maakt: *Der Leken Wechwijzer*. Een leerboek voor leken, geschreven in het Gelders dialect van die tijd: half Duits, half Hollands. In dit oudste reformatische geschrift van ons land legt hij als Anastasius Veluanus, de opgestane Veluwnaar, verantwoording af van wat hem beweegt en bewogen heeft.

In 1554 gaat hij wonen en werken in De Steeg aan de IJssel, trouwt daar met Johanna Pithopeus, dochter van de rector van de Latijnse school in Amersfoort. Uit dat huwelijk wordt hun een dochter geboren, Maria.

In 1574 werd de reformatie op de Veluwe officieel ingevoerd. Nu werd het verboden de rooms-katholieke leer aan te hangen. Onder aanvoering van Graaf Jan van Nassau werden door een troep hervormden met behulp van soldaten de kerken ingenomen, wat tegenstand en beeldenstormerij tot gevolg had.

"Was de Veluwe toen al vergeten hoe enkele decennia eerder een voorganger van eigen huize met zijn gemeente de weg van reformatie vreedzaam had gezocht?", schrijft Hendrik Vreekamp in zijn boek *Zwijgen bij volle maan*. In dat boek waar ik voorgaande informatie over deze pastoor aan ontleend heb, vertelt hij ook dat de Dordtse Synode van 1618/1619 Anastasius als hervormer aan de kant schuift, omdat hij in de rechte leer niet geheel zuiver zou zijn. Met daarbij de toevoeging dat we een eigen reformator hadden, een oorspronkelijk hervormer in de Lage Landen, maar dat we blijkaar wat van ver komt: Luther en Calvijn, beter vinden.

1570 is het jaartal dat wordt aangenomen als het sterfjaar van Joan Gerritsz. Versteeghe.

Voor de dorpskerk van Garderen staat een sculptuur van Anastasius Veluanus, gemaakt door Gerard Overheem. Een gebogen gestalte ondersteund door twee andere figuren, waarmee niet het heldhaftige is uitgebeeld, maar de "sondighe wederroep". Overheem werd juist geboeid door het twijfelen van de pastoor onder dreiging van marteling. Omdat hij daarin zichzelf herkende als iemand die in zo'n situatie ook door de knieën zou zijn gegaan.

Op de voet van het bronzen beeld staan de volgende woorden:

In Gelderlant op die Velua leyt een arm dorp, gheheten Garder, daer heb ik omtrent V1 jaer ghepredict ende bent int jaer MDL den eersten january ghevanghen binnen Arnhem ghevuert ende aldaer tot een sondighen wederroep ghedrongen.

Joannes Anastasius Veluanus

Het is mij opgevallen dat in de Kerkenwerkagenda de laatste jaren de datum 31 oktober niet meer vermeld wordt in het lijstje *Christelijke feest - en gedenkdagen*. Dat lijkt mij goed: wat vandaag bindt is belangrijker dan wat in het verleden gescheiden werd.

NIEUWS UIT DE GEMEENTE

Uit de kerkenraad

ds. Jan van der Meulen

In de kerkenraadsvergadering van 13 juni werd kort verslag gedaan van de gesprekken van de gemeenteadviseur Otto Sondorp met de predikanten en met Wolter Koolstra als voorzitter van de kerkenraad. De conclusie was dat gezien de meevallende jaarcijfers van 2005 de financiële situatie voorlopig minder penibel is dan voorzien. Blijft staan dat de subsidie aan onze gemeente per 1 januari 2009 stopt en dat daarna alleen nog projectsubsidie mogelijk is. Dat betekent dat het moderamen actief aan de slag moet met de vraag wat te doen na 1 januari 2009.

De verschillende actiepunten worden nagelopen: een belangrijk actiepunt is dat de gang van zaken rond de verschillende adressenbestanden die in onze gemeente gebruikt worden op korte termijn zal worden bekeken en waar nodig en mogelijk verbeterd.

Een ander actiepunt is het vastleggen van een studieweek voor elk van de beide predikanten. Voor Jan van der Meulen zal dat de week van 19 november zijn en voor Arjan van Lagen de week van 27 november.

Als moment van bezinning in deze vergadering dient dit keer het werkverslag van Jan van der Meulen. Hij beschrijft hoe allerlei ontwikkelingen binnen zijn project en de financiële positie van onze gemeente hem in zijn persoonlijk leven hebben bezig gehouden. Naar aanleiding van de werkverslagen van Arjan van Lagen en Jan van der Meulen concludeert de kerkenraad dat zij haar verantwoordelijkheid moet nemen wat betreft de (onzekere) positie van de beide predikanten binnen onze gemeente. Wolter Koolstra zal als voorzitter daarover verder overleg met hen hebben.

Vanuit het college van kerkrentmeesters wordt gerapporteerd dat de helft van alle leden van de PGB niet aan kerkbalans bijdraagt. De vraag is: 'hoe motiveer je de mensen om dit wel te gaan doen?'

De invulling van de vacature van ouderling-kerkrentmeester zal binnen het College van Kerkrentmeesters (CvK) worden opgelost. Piet Baaijens zal het CvK in het moderamen vertegenwoordigen.

Vanuit de diaconie wordt nog steeds gewerkt aan de auto-ophaaldienst en de diaconale gemeentedag van 14 oktober. De diaconie gaat ook op zoek naar een vervanger voor René Meijer die door zijn aanstaande vertrek een lege plaats achterlaat in het ZWO werk.

Vanuit het pastoraal beraad zal een voorstel voor een nieuwe wijkindeling gemaakt worden.

Tenslotte vraagt Marga Blom of iedereen de eventuele wijzigingen van de gegevens in de gemeentegids wil doorgeven. Deze gids zal in het najaar van 2006 uitkomen.

Retourtje Diaconie

Van de diaconie

Naar welke vreemde verten neemt de diaconie ons mee op 14 oktober?

Dat vragen sommige lezers van Opnieuw zich nu al weken af. Eigenlijk zou de vraag beter kunnen luiden: Naar welke vergezichten laat u zich meevoeren? Er zijn reizigers die vooral verre landen willen zien. Sommigen willen vooral andere culturen leren kennen, of kennis maken met interessante mensen. Anderen vinden het leuk om kerken te bekijken, of om lekker te eten...Dat alles en nog meer is mogelijk op zaterdag 14 oktober.

We blijven wel in ons vertrouwde kerkgebouw De Nieuwe Stad, maar het programma biedt dit allemaal. U maakt kennis met het diaconale werk in en van onze gemeente, dat wil zeggen, alles wat we met elkaar op diaconaal terrein doen. Een aantal onderdelen worden ook nog eens speciaal naar voren gehaald. Dit zijn: vluchtelingenwerk, migrantenkerken, drugspastoraat, en onze contacten met de Koptisch-Orthodoxe kerk in Egypte. Na een bijzondere inleiding over deze gebieden wordt u uitgenodigd om uw mening te geven en te praten over wat u denkt dat we moeten doen. Deze uitstapjes in workshop-vorm vinden plaats onder leiding van een deskundige gids. U kunt zelf kiezen aan welke workshops u deel gaat nemen.

Natuurlijk zijn er ook andere bestemmingen die u bijzonder ter harte gaan. Afgelopen zondag zijn hiervoor na afloop van de kerkdienst tickets uitgedeeld. Met een aantal van deze reizigers willen we in de loop van de zaterdagmiddag een gesprek voeren om te weten te komen waarvoor zij gekozen hebben en waarom. We hopen dat dit ons allen aan het denken zet.

De reis op zaterdagmiddag 14 oktober begint om 13.30 uur, inloop vanaf 13.00 uur. We eindigen met een korte viering, gevolgd door een maaltijd (met collecte).

Om 18.00 uur kunt u weer thuis zijn. Heeft u vervoer nodig, neemt u dan gerust contact op met één van de diakenen.

Ouderenkring

Ans Odinot

De eerste keer na de zomervakantie waren allen weer bijna voltallig aanwezig. Er was zelfs een nieuwkomer: Jeroen Herst werd in onze kring opgenomen.

Ans Werner opende met een korte overdenking, die we ons ter harte kunnen nemen.

Vervolgens werd het jaarverslag doorgenomen, wat vele goede herinneringen aan het afgelopen jaar opriep.

Met een 'heel hartelijk bedankt voor alle jaren' werd met een bloemetje afscheid genomen van Doet Arends als 'schatbewaarder'. We zijn blij dat Anne de Vries het stokje van haar wil overnemen. Hij kon al meteen aan de slag, met een positief saldo van meer dan honderd Euro.

Zoals elk jaar kwamen een aantal mensen met een verrassende inbreng.

Houkje Gumbs las een komisch verhaal van Godfried Bomans voor. Elly Antheunisse deed verslag van haar revalidatie, samen met haar man Leo, waardoor zij weer nieuwe energie kon opdoen. Daarop aansluitend las Annie Vis een stukje over het gevaar om veel over je kant te laten gaan. Rie van Heteren haalde een aantal komische vakantieherinneringen aan, zoals over keurig gekapte dames in een regenbui. Ans ten Brinke las voor over 'gemeente zijn'. Dit kunt u in een volgend nummer nalezen.

Tot slot kregen allen (ook al weer bijna als traditie) een zakje met zoete druiven uit de rijke oogst van Gerrie Andriessen.

Op de derde donderdag van november (16-11) willen we naar het Bijbels Museum om de tentoonstelling van etsen van Rembrandt te bezoeken.

Volgende maand, donderdag 19 oktober, zijn we als alles meezit weer actief met bloemschikken onder leiding van Wim Hilderink. Graag tot dan!

Ik dans mee bij de collecte

Hans van der Beek, *Het Parool*

Het heeft de kranten gehaald, de bevestiging van ds. Jan van der Meulen tot predikant ('fraternal worker') bij 'de swingende Prebyterian Church of Ghana in Amsterdam -Zuidoost':

"Je moet niet de enthousiasteling uithangen als je het zelf niet voelt."

Maar bent u een beetje los in de heupen?

"Ik dans ook wel mee tijdens de collecte. Dat hoort er wel bij. In het begin kijk je wel een beetje raar, want je komt in een heel andere wereld terecht."

"Maar zodra je meedanst, voel je je meteen meer thuis. En dat wordt door de Ghanezen verwelkomd, en dan kun je je gemakkelijker bewegen, letterlijk en figuurlijk. Maar je moet wel bij jezelf blijven en niet forceren."

Kinderpagina

Margje van der Veen

Hoi allemaal,

Deze keer ga ik het hebben over anderen helpen. Niet iedereen is overal even goed in (gelukkig maar, anders zou de wereld heel saai zijn). De een is bijvoorbeeld goed in rekenen, de ander is goed in taal. En als je een ander kunt helpen, waarom zou je het niet doen? Verder hebben we dit keer een woordzoeker en een kleurplaat.

Groetjes, Margje van der Veen

Nienke legde haar rekenschrift op de hoek van de tafel. Ze keek even de klas rond. Renate steunde met haar hoofd op haar ene hand en dacht diep na. Ze knabbelde op haar potlood. Renate vond rekenen erg moeilijk, wist Nienke. Zelf was ze altijd al goed geweest in rekenen. Ook op haar vorige

school al. Hoewel daar verandering in was gekomen toen ze zo gepest werd. Maar daar wilde ze niet meer aan terug denken. Ze had het vreselijk naar haar zin op deze school. De meester was 'cool'. Hij kon altijd zo leuk vertellen, vooral bij geschiedenis, een vak waar ze nog beter in was dan in rekenen. Maar het leukst bleef toch het speelkwartier, samen met Jacki en Renate bij de fietshokken hangen en de nieuwste schoolroddels bespreken. En napraten over de vakantie. Ze had in tijden niet zoveel plezier gehad als tijdens die vakantie. Alleen in het begin had ze zich een beetje ongemakkelijk gevoeld. Toen ze alles wat het afgelopen jaar was gebeurd aan de meiden had verteld, was ze even bang geweest dat ze haar vreemd zouden vinden. Zo lang kende ze de meiden tenslotte nog niet. De volgende ochtend zaten ze de hele tijd met z'n tweeën te smoezen. Op zo'n verdachte manier dat Nienke er wantrouwig van werd. Maar 's middags wat alles duidelijk geworden. Tijdens de lunch hadden de meiden haar een cadeautje gegeven. Nienke grinnikte zachtjes als ze er aan terug dacht.

Plotseling was Renate gaan staan. Daarbij had ze bijna haar thee omgestoten. Ze had met haar handen voor haar mond gedaan alsof ze trompet speelde. Met haar mond had ze geprobeerd het geluid van een trompet na te doen. Nienke zag nog de stomverbaasde blikken van haar ouders.

Renate was gestopt en had met een theatraal gebaar geroepen:

"Hooggeëerd publiek. Met trots en als teken van onze oprechte vriendschap, willen wij Nienke dit kleine cadeautje aanbieden. Jacki, hou eens op met dat gegiechel en haal het pakje achter rug vandaan en geef het aan Nienke."

Jacki haalde een in kranten verpakt pakje tevoorschijn.

"Sorry, geen tijd gehad om netjes in te pakken," zei ze nog steeds giechelend.

"Dank jullie wel," had Nienke stomverbaasd uitgebracht.

Toen ze het uitpakte bleek er een vriendinnenboekje in te zitten. Zo'n boekje waarin je vrienden schrijven hoe ze er uit zien en wat hun hobby's zijn.

Nienke haalde het boekje uit haar laatje. Alleen Renate en Jacki stonden er nog in. Ze was heel voorzichtig met wie ze in haar boekje liet schrijven. Alleen echte vrienden mochten in het boekje schrijven. De meester zei dat ze hun schriften mochten opbergen. Hij herinnerde de klas aan de topografie toets van morgen. (School was toch niet altijd leuk). Daarna vouwde hij zijn handen en bad met de klas het gebed dat ze altijd aan het eind van de dag baden.

Nienke, Renate en Jacki liepen de school uit. Het viel Nienke op dat Renate stiller was dan gewoonlijk.

"Wat is er? Renate. Je ziet zo bleek."

"Het is die toets voor morgen. Ik haat topografie. Ik krijg die stomme landen maar niet in mijn hoofd, en al helemaal niet waar ze liggen. Ik snap ook niet waarom we al die onzin moeten leren. Als ik ergens naar toe wil, kijk ik wel in het stratenboekje," antwoordde Renate.

"Tenzij je een straat in Frankrijk wil, die straat zal niet in je stratenboekje staan," reageerde Jacki

"Dan kijk ik in de atlas. Ik moet morgen een voldoende halen. Ik sta al zo slecht met Aardrijkskunde. Daar ben ik nog hopelozener in dan in rekenen."

"Ik kan je helpen met de topografie. Ik heb daar een trucje voor," zei Jacki.

"Ik weet wat. Waarom gaan we vanavond niet samen studeren. Dan kan ik je ook even helpen met je rekenen. Er is toch niets op tv vanavond", zei Nicki.

"Okee, vanavond half acht bij mij. Goed?" zei Jacki. Jacki knikte.

Nienke realiseerde zich opeens dat haar ouders liever niet wilden dat ze 's avonds nog weg ging. Aarzelend knikte ze ja. Ze hoopte dat haar ouders in een goede bui waren.

Nienke had geluk. Haar vader was alleen thuis, omdat haar moeder een vergadering had. Van haar vader kreeg ze meer gedaan dan van haar moeder.

"Pa, mag ik zo naar Jacki? We gaan samen met Renate studeren voor een toets voor morgen."

"Je weet dat we het niet prettig vinden als je 's avonds nog weg gaat. Het was toch een topografie toets. Je kent het wel. Ik heb gisteren nog met je geoefend."

"Renate is niet zo goed in topografie en rekenen. Jacki is goed in topografie en ik in rekenen. Jij zegt altijd dat God wil dat je je talenten gebruikt om anderen te helpen. Nou, dat wil ik nu dus doen. Bovendien woont ze hiernaast. Dus ik ben helemaal niet zo lang op straat."

Haar vader lachte.

"Jij zou in de politiek in moeten. Maar goed. Ga maar. Als je maar uiterlijk om half negen weer terug bent."

Wordt vervolgd

Woordzoeker

B	J	E	D	A	G	A	B	R	I	Ë	L	A
S	A	E	R	D	N	A	D	A	N	I	Ë	L
N	O	R	Ä	A	D	A	V	I	D	A	I	L
U	M	A	N	O	E	D	I	G	V	D	H	L
A	A	Z	B	A	T	H	S	E	B	A	C	E
S	E	A	R	O	B	E	D	S	A	M	E	D
E	L	E	N	I	M	A	J	N	E	B	Z	A
F	I	L	I	P	P	U	S	A	I	L	E	J
A	B	E	S	T	H	E	R	A	R	Z	E	L

ABEL, ADAM , ANDREAS, AÄRON ,BARNABAS, BATHSEBA, BENJAMIN, BILEAM, DAN, DANIËL DAVID, DEBORA, DELILA, ELEAZAR, ELI, ELIA, ESAU, ESTHER, EVA, EZECHIËL, EZRA, FILIPPUS, GABRIËL, GAD, GIDEON

Oplissing van de vorige puzzel: Doe geen ding door ruzie of eigenbelang

Als een aangenaam warme deken

Frank Odinot

Het is opmerkelijk: elke keer weer merk ik dat de herinnering aan Borna na een jaar flink is weggezakt, zodat je bijna vergeten bent, hoe het daar was. En dan kom je er weer aan en merk je, dat de sfeer daar als een aangenaam warme deken op je valt.

Na acht en een kwart uur reizen met de trein waren we er: ds. Jan van der Meulen, Jannetta Bos en ik. Janna Matthijssen en Piet Baaijens kwamen met de auto.

Jannetta Bos zei een dag later: "Goh, ik ging mee uit nieuwsgierigheid, maar ik wist niet dat het zo prettig zou zijn."

En dan gaat het niet alleen over de prettige ontvangst, de hartelijke verzorging en de algehele sfeer van welkom, maar ook over de soms zeer intensieve gesprekken en de onverwacht inspirerende ontmoetingen.

Zaterdagmorgen verdiepten wij ons in de toekomst van de kerk, zowel in Duitsland als in Nederland. Er is vanuit de centrale Protestantse kerk van Duitsland (die Evangelische Kirche Deutschlands, de EKD) een honderd pagina's tellend discussiestuk verschenen onder de titel: 'Kerk der Vrijheid' (Kirche der Freiheit).

Dit stuk behandelt zeer gedegen de huidige situatie van de kerk, met alle 'ins and outs' over bijvoorbeeld de teruggang van het aantal kerkleden (secularisatie) en hoopvolle perspectieven en kansen binnen de kerk. Uiteindelijk leidt dat tot de conclusie, dat de enige werkelijke kans van de kerk ligt in een radicale ombuiging naar meer openheid en echt naar de mensen toe gaan.

In onze gemeente spelen deze zaken uiteraard ook en daar wordt al hard aan gewerkt in de vorm van discussiestukken over wie wij zijn en wat wij willen met onze kerk. Deze stukken worden in de Kerkenraad besproken en zullen binnenkort ook naar de hele gemeente worden uitgebracht.

In het gesprek met onze partnergemeente Borna kwamen we tot de ontdekking, dat we veel meer gemeenschappelijk hebben dan we vaak gedacht hebben.

Dat geeft het gevoel, dat we in deze tijd veel aan elkaar kunnen hebben. Dat de aangedragen ideeën en oplossingen elkaar wederzijds kunnen steunen en verrijken.

's Middags werden wij onthaald op een bezichtiging van de stad Chemnitz. Daarbij werd de toren van het oude raadhuis beklommen, onder leiding van de torenwachter. De beloning was een schitterend uitzicht over de stad.

Zondag was er een kerkdienst met Avondmaal en feestelijke blaasmuziek van het bazuinkoor, waaraan ook dominee Bilz zijn medewerking verleende, voor en na de dienst. En ook nog zang van een tenor; zeer zuiver.

Tot slot konden wij genieten van een wandeling door het Ertsgebergte, tot een klein bergtreintje ons weer terugbracht. Een barbecue met aansluitend kampvuur bracht ons in een vredige stemming,

waarna wij om elf uur ons hoofd ter ruste legden om (hopelijk) uitgerust onze terugtocht te kunnen aanvaarden.

Men heeft zich wel eens afgevraagd of dit contact niet aan zijn eind was. Het is ons nu echter weer overduidelijk geworden, dat wij elkaar veel te bieden hebben. Intussen heb ik ook van een aantal mensen uit onze gemeente gehoord, dat ze staan te popelen om de volgende keer mee te gaan. Door degenen die deze keer geweest zijn wordt het contact als zeer waardevol gezien. In juni 2007 vieren wij in Amsterdam het vijfentwintigjarige jubileum van het contact met onze partnergemeente Chemnitz-Borna.

(De foto's bij dit stuk zijn gemaakt door Piet Baaijens, red.)

Religieuze beleving

Annie Vis

Het artikel van ds. Judith van der Werf *Innerlijke bron* uit het meinumner van het tijdschrift *Mensen* was het uitgangspunt van beleving en gesprek in onze eerste bijeenkomst na de vakantieperiode.

Als groot voorbeeld noemt ze Hildegard von Bingen, een zeer begaafde Middeleeuwse mystica die tot op hoge leeftijd een bron van inspiratie was aan wie velen zich laafden. Maar die ook vandaag nog steeds mensen inspireert tot het zoeken van hun weg. Haar visie op natuurlijke geneeskunde en de plaats van de mens in de kosmos is ook nu nog actueel. De liederen die zij op muziek zette worden nog altijd gezongen in het klooster van Bingen.

Wij hebben geluisterd naar de Antifoon *O quam mirabilis* waarvan de tekst in het Nederlands is:

*Hoe wonderlijk is toch het Weten
in het hart van de Godheid
die van eeuwigheid af de schepping heeft aangezien.
Omdat God het gelaat van de mens aanziet,
die Hij heeft geschapen
zag Hij zijn werk geheel
in deze mensengestalte.
Hoe wonderlijk is deze Adem
die zo de mens tot leven bracht.*

De inhoud van het artikel waarin Judith over haar eigen zoektocht naar spiritualiteit vertelt, bracht ons naar de vraag over onze eigen bronnen van inspiratie, maar ook hoe die verstopt kunnen raken. Dat kan gebeuren door een godsdienstige opvoeding die niet bij je eigen religieuze beleving past, maar ook door teveel te luisteren naar wie je volgens anderen moet zijn. Soms helpt het om je eigen zijn, je innerlijke bron te vinden als je je afvraagt welk spel je het liefst speelde in je kindertijd en het spel waarin je geheel opging. Het kan leiden naar de vraag: waar voel of voelde je je geheel in je element?

In zijn boek *Innerlijk kracht* verwoordt Anselm Grün het zo: Ons leven draagt vrucht als het transparant is voor iets dat groter is. Als we aangesloten zijn op de stroom van goddelijke liefde, dan gaat het in je stromen, niet alleen voor jezelf, maar ook voor anderen. Want uiteindelijk wil een bron stromen.

Ter bevestiging van deze woorden hebben we nog geluisterd naar psalm 42 waarvan de tekst uit de Naardense bijbel wordt gezongen door de Cantori Dividi. De eerste strofen daarvan luiden:

*Zoals een hert
smacht bij beddingen van water,
zo smacht ook mijn ziel
naar u, o God!*

*Dorstig is mijn ziel naar God,
naar een god die leeft
wanneer mag ik komen,
en zien
het aanschijn van God?*

De volgende bijeenkomst zal plaatsvinden op 4 oktober.

Interreligieuze groep uit Birmingham op bezoek

Luciën de Freitas

Oprechte belangstelling voor wat in De Nieuwe Stad gebeurt en uit het hart gegrepen waardering voor deze activiteiten; dat merkten wij op vrijdagavond 15 september bij een interreligieuze groep, bestaande uit joden, christenen en moslims uit Birmingham, de tweede grote stad in Groot-Brittannië. Daar vestigden zich mensen uit het Caribisch Gebied, denk aan de vroegere Britse kolonie Brits Guyana (nu Guyana), buurland van Suriname. Maar er wonen ook mensen die hun roots hebben in of afkomstig zijn uit Afrika en Azië. Kerken en maatschappelijk werk in Birmingham proberen al langer antwoorden te vinden op interetnisch en interreligieus samenleven te midden van multicultureel Engeland. De groep die Amsterdam bezocht ontmoet graag mensen met soortgelijke ervaringen. Welk deel van onze hoofdstad leent zich hier meer en beter voor dan Zuidoost? De groep van 22 personen, voornamelijk vrouwen, was in Nederland als gast van de Amsterdamse Vrouwengroep van de Raad voor Levensbeschouwingen en Religies (1998).

Informatie over De Nieuwe Stad

De beheerder van De Nieuwe Stad, Henk de Boer, vertelde de gasten over de ontstaansgeschiedenis van ons kerkcentrum. Hij gaf hen inzicht in de activiteiten van niet alleen de vier eigenaar-kerken, maar vertelde ook in welke behoefte De Nieuwe Stad voorziet door het gebrek aan ruimte voor de ruim tachtig kerkgenootschappen in Zuidoost en als congres- en conferentiecentrum. Buiten de eigenaar-kerken maken twaalf andere kerkgenootschappen en een moslimgroep regelmatig gebruik van de faciliteiten van ons kerkcentrum.

Grenshospitium

ds. Cees van Veelen vertelde over het asielbeleid in Nederland in het algemeen en over het grenshospitium in de Bijlmerbajes in het bijzonder. Daar worden volwassenen en kinderen die zonder documenten in Nederland zijn aangekomen vastgehouden, in afwachting van hun uitzetting. Ze verblijven er onder heel moeilijke omstandigheden. Ze mogen per dag maar één uur in een open ruimte vertoeven en voor de rest zitten ze opgesloten in hun cel. Ds. Van Veelen vertelde ook wat onder andere de kerken en personen die zich het lot van deze mensen aantrekken, doen om hun leven enigszins te veraangenamen.

Reacties

De Britse gasten waren blij met wat ze hoorden over De Nieuwe Stad, en reageerden geschokt over de situatie in het grenshospitium. Tijdens de rondleiding door het kerkcentrum vielen ze van de ene verbazing in de andere. Genoemd kunnen worden de mogelijkheid om via de kerkteléfono de eredienst rechtstreeks te volgen, de kamers in de linkervleugel, waar bijvoorbeeld kleine groepen kunnen vergaderen of oefenen en de moderne inrichting van de kerkzalen en de hal. Een van de gasten informeerde waar de 'junior church' (kindernevendienst) gehouden wordt. Veel bewondering genoot het grote geborduurde doek in de grote kerkzaal met de tekst: *'Want alzo lief heeft God de wereld'*.

Waardering

Aan de gasten werd gevraagd wat zij geleerd hebben van de avond in De Nieuwe Stad. Het antwoord was dat zij zich geïnspireerd voelen door wat in het kerkcentrum gebeurt en hoe mensen zich inzetten voor rechtvaardigheid. Zij wensten alle betrokkenen veel succes met hun werk en prezen hun inzet voor de mensen in het grenshospitium.

De avond, die goed geleid werd door Haydy Nelson in de crècheruimte, werd besloten met gebed door een van de bezoekers en met samenzang. Alle aanwezigen reikten elkaar de hand en vormden een kring bij het zingen slotlied: *'Bind us together Lord....'* Een mooie avond.

Maar ik héb al betaald...

Henk Kroese, *kerkrentmeester*

Is u dat ook overkomen?

Keurig uw Solidariteitskas betaald en toch een herinnering krijgen van SMRA via een nieuwe acceptgiro?

Ja, dat kan (helaas) gebeuren als u niet de oorspronkelijke acceptgiro van SMRA hebt ingevuld en opgestuurd.

Het administratiesysteem van SMRA (Stichting Mechanische Registratie & Administratie) in Delft kan uitsluitend haar eigen acceptgiro's verwerken voor betalingen aan Kerkbalans, Paascollecte, Solidariteitskas en Eindejaarscollecte.

Betaalt u op een andere wijze via Girotel (GT), bank of giro-overschrijving (OV) of Periodieke Overschrijving via de bank/giro (PO) dan worden deze betalingen genegeerd door SMRA, ook al vermeldt u het volledige kenmerk bij uw betaling.

Uw (arme) boekhouder moet van alle overige betalingen *ponsdocumenten* gaan invullen en opsturen ter verwerking naar SMRA. Maar vaak moet hij dan raden voor welk doel een betaling is bestemd, omdat helaas dat gegeven ontbreekt bij betalingen via GT, OV of PO.

Als u regelmatig met b.v. Girotel werkt is het logisch dat u dit ook doet met uw betalingen aan de kerk. Maar vermeldt u dan alstublieft de bestemming van uw betalingen (Kerkbalans, Paascollecte, enzovoorts)

U doet uw boekhouder van de kerk daar een enorm plezier mee!

(overigens zijn we blij met elke betaling aan uw kerk, op welke wijze dan ook)

NIEUWS VAN BUITEN DE GEMEENTE

Ik ga naar de kerk!

De Schinkel

De Schinkel-Jeugdwerk en het Amsterdamse studentenpastoraat organiseren een 'aangeklede maaltijd' voor 18 - 30 jarigen die zich kerkelijk betrokken voelen. Waarom ga je naar een kerk? Wat biedt de kerk jou, of juist niet? Wat is jouw advies aan de kerk. De bevindingen op deze avond gebruikt de Protestantse Kerk Amsterdam in haar proces van stedelijke kerkvernieuwing.
Datum: woensdag 25 oktober, tijd: 18 - 21.30 uur. Kosten: ongeveer € 3,=.

ZIN in FILM

Donderdag 26 oktober: ZIN in FILM voor jonge mensen van ca 18 - 30 jaar. Gezamenlijk eten, koffie, filmkijken, nabespreken en borrel. Tijd: 18 - 22 uur, plaats: pastorie Nicolaaskerk, Prins Hendrikkade 73 in Amsterdam (t.o. Centraal Station).

Kosten ongeveer € 5,=

Meer info en aanmelding bij sjaak.teuwissen@deschinkel.nl of 664 9063.

Ontmoetingsdag Kerkinactie/Open Deur

Kerkbulletin

'Tijd van jubel, tijd van klagen' is het thema van de ontmoetingsdag die Kerkinactie organiseert met het oecumenisch maandblad *Open Deur*.

In de bijbel zijn klagen en jubelen vaak met elkaar verbonden. Horen klagen en jubelen wel bij elkaar? Wat is de functie van klagen? Moet je 'niet klagen maar dragen'? Of is het juist goed om je klacht te laten horen?

Workshops met Karel Eykman over de klaagliederen, klagen in de joodse traditie en poëzie.

De dag vindt plaats op 28 oktober in het Johannescentrum aan de Moezeldreef in Utrecht van 10.30 tot 16.00 uur. Meer informatie en opgave bij: Open Deur, Postbus 29, 2700 AA Zoetermeer, telefoon (079) 363 31 75 (ma. do. vrij.), mail: opendeur@boekencentrum.nl prijs € 12,50, inclusief lunch.

Activiteiten van het protestants dienstencentrum

Kerstcarrousel Amsterdam

Materiaalbeurs voor Advent en Kerst

Datum: donderdag 5 oktober 2006

Tijd: 19.30 tot 21.45 uur

Plaats: Thomaskerk, Amsterdam.

Contactpersoon: Sjaak Teeuwissen, telefoon 664 90 63

Dienstverlening continu: wereldkoffers!

In het gebouw van het Protestants Dienstencentrum van Noord-Holland staan vijftien koffers voor tieners en jongeren. Ze hopen door jou te worden meegenomen, zodat ze hun geheimen prijs kunnen geven... Van Plankenkoorts (theater- en bewegingskoffer) t/m Vlieg er eens uit (spelkoffer). Informeer naar alle koffers.

Materiaalbakken - jeugdwerk in uitvoering!

Voor wie op zoek is naar achtergrond- en gebruiksmateriaal voor het kerkelijk jeugd- en jongerenwerk, zijn er veertien materiaalbakken beschikbaar. Van 'Op pad - ideeën voor de opzet en invulling van kampweekenden' t/m Kinderbijbels (nieuw!), in alle soorten en maten.

Rembrandt in de Oude Lutherse Kerk van Amsterdam

Op de tweede zondag van de maand zal tot en met 11 maart 2007 in de Oude Lutherse Kerk aan het Spui te Amsterdam in bijzondere kerkdiensten steeds één bijbelverhaal én Rembrandts verbeelding van dat verhaal centraal staan. Op het in de kerk aanwezige grote scherm zal Rembrandts werk levensgroot worden geprojecteerd. De verbindingen, overeenkomsten en verschillen tussen afbeelding en bijbelverhaal zullen door ds. Harry Donga worden belicht. De dienst begint om 10.30 uur en duurt ongeveer een uur. Er is muzikale medewerking van diverse solisten en een organist. Ook is er gemeentezang. De toegang is gratis, na afloop is er koffie en thee in de Tetterodezaal bij de kerk. Plaats: Oude Lutherse Kerk aan het Spui, Singel 411 te Amsterdam.

Kunstmarkt

Marja Keijzer

De voorbereidingen voor de KUNSTMARKT in de Drie Stromen zijn weer in volle gang.

Op zaterdag 18 november 2006 is het de tiende keer en dat moet gevierd worden! Als extra feestelijk tintje hebben we deze keer KUNST voor en door kinderen.

Er hebben zich alweer veel KUNSTmakers aangemeld. Er zijn nog enkele plaatsen, dus als u ook mee wilt doen, schrijf u dan snel in.

We hopen óók op een heleboel aanmeldingen van vrijwilligers die ons willen helpen om deze dag tot een succes te maken.

Want zonder hun steun gaat dat niet. Dus...hebt u wat tijd over en zin in een gezellige dag?

Meldt u dan aan bij:

Henny Konings (697 0394), Jenny Kruyer (697 4884), Marja Keijzer (697 9043). Of per e-mail:

marja.keijzer@planet.nl

Tot dan!